

ČESKÉ PŘÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II, ŽITNÁ UL. Č. 4b. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 Kč I S POŠTOVNÍ ZÁSLKOU — JEDNOTLIVĚ ČÍSLO 4 Kč.

ROČNÍK XII.

V PRAZE, V ČERVNU 1930.

ČÍSLO 6

Dr. Emerich Fiala:

In memoriam.

Dru Rudolfu Královi.

S kytičkou fialek šel — samý úsměv — to byl máj!
Do ametystů drůz den sobotní se klonil...
Šel, klobouk v ruce; v hlavě rytmus veršů zvonil...
Co codex iuris tam, kde zpívá Lorelei?

Bronz Myslbečův vábil k toulce pod Petřínem...
Šeříky, voňte! Mosty, pněte se! Vy, rudé prejzy střech,
plaňte jak zrnka rybízu a Mikulášských bání měděnkový
mech
hoř jak smaragdové lampy nad Vltavy stínem!...

Pak večer plný hvězd a chvály vína...
Vtip ohňostrojem jisker hovor pozlatí...
Hochu, je čas jít spát!... — Ne, ještě zvolati
chce se mi: »Praho, láska má!« .....
Těžko se zapomíná .....

Dr. Emerich Fiala:

Za Drem Josefem Štolbou.

»Jaké čiré práce blesků jsou ztráveny
démantovým nepostřehnutelné pěny,
jaké tkáně pokoje se v šířích předou...«

Paul Valéry: Hřbitov u moře.

»Compatrido, přál bych si zasnoubiti syna svého s dcerou tvou.«

»Compatrido, přál bych si zasnoubiti dceru svou s tvým synem.«

»Tedy ujednáno?«

»Ujednáno!«

Nastalo opět mlčení. Oba mužové připili pulque a dýmali znova .....

Je tomu více nežli 45 let, co jsem tato slova se zatajeným dechem četl v červencovém sešitu »Květu« z r. 1879, kterýž z otcovy knihovny jsem si vyhledal. Byly to věru mocné údery široce rozpiatých křídel autorovy fantazie, jimiž unášel čtenářovo srdce do hýřivé blesko-

tavých barev mexického pralesa, aby je tam učinil svědkem překrásné pohádky o věrné Loře a ubohém Zapoteatovi. A není divu, že jednou uchvácen a očarován vracel se čtenář, i když přestal býti malým chlapcem, znova a znova ke knize, jež krásy, nástrahy a svody mexického pralesa a žaly, utrpení i sladké vítězství mladé indiánské lásky líčila romantismem dikce tak prosté a půvabné, že od časů Chateaubriandovy Ataly nebylo na této půdě exotické tvorby napsáno nic úchvatnějšího. Není též divu, že vedle jmen hrdinů románů zapamatoval jsem si již před dávnými lety jméno autorovo, jméno: Dr. Josef Štolba.

A pak již s tímto jménem setkával jsem se častěji.

Bylo je možno čísti na četných publikacích cestopisných, líčících zážitky autorovy z jeho desítiletého cestování na Balkáně, v Polsku, Holandsku, ve Spojených státech, v Mexiku, na Haiti i v zemích severovýchodních (»Na skandinávském severu«, »Za polární kruh«), bylo však je možno čísti a slychat na všech téměř našich scénách pražských i venkovských. Od objevení se aktovky »A přece!«, kterouž Josef Štolba debutoval již v roce 1869 v Prozatímním divadle, jaký to tryská svěží a nevysýchající zdroj dobromyslného humoru, jenž se stálým úsměvem v klín lehkorůžce Thalie klade »Vodní družstvo«, »Na letním bytě«, »Maloměstské diplomaty«, »Mořskou pannu«, »Zločin v boudě«, »Ach, ta láska!« a všechny ty milé věcičky, v nichž bystrým postřehem a s roztymitostí sobě vlastní persifluje slabé, žertovné i choulostivé stránky společenských vztahů drobných lidí, strhuje k srdečnému, radostnému smíchu a spontánnímu potlesku širokých vrstev svého auditoria a snáší trvalé, velkozrné kvádry k pomníku cti a slávy skromné české komedie!

Ale jméno Dra Josefa Štolby slyšel jsem přechoť i jinde. Nebyl-li to onen vlídný, starý pán, notář na Král. Vinohradech, jenž v prosinci minulého roku slavil padesátileté výročí své notářské činnosti? Typ oněch notářů, kteří nejen poctivým, svědomitým a horlivým plněním povinností stavovských skvěle potvrzovali pravdivost okřídlené devise, že dobrý notář jest požehnaním pro celý kraj, ale kteří nad to ještě planuli a hořeli posvátným ohněm tvůrčího zanícení pro vysoké národní, kulturní a umělecké cíle?

Nelze zapomenouti, nelze vděčně nevzpomenouti oné generace notářů, jejímž byl příslušníkem, generace vyznavačů krásy a tvůrčího opojení, ať již překládali nadšené verše Julia Slowackého a své vlastní visionář-

ské smutky tlumočili delikátními strofami, či komponovali radostný, a vždy svěží a proto též znárodnělý hymnus »Přijde jaro, přijde!...« či byli duši a obětavými maecenáty pěveckých spolků, jež jim pak nad otevřeným hrobem za lítostného štkání tisícíhlavého obecenstva ze širokého okolí naposled zapěly jich píseň ze všech nejmilejší, byť to byla i jen prostičká »Když jsem šel přes lávky ....«.

Generace vymírající!

Ach, jak jest to vzácným darem božstva dosíci v agilní práci a službě právní osmdesáti čtyř let! Notář Dr. Josef Štolba, rodák z Králové Hradce, byl jedním z těch málo, jimž daru toho se dostalo.

A dne 12. května letošního roku tiše zemřel .....

Odešel od nás navždy kdosi, po němž zbude ticho, prázdno a teskno po pěšinách, kudy chodíval.

Neboť byly pěšiny ty ne schůdný každému a vedly často do výšek ne každému dostupných...

Doc. Dr. František Vážný:

O hlavních rozdílech ustanovení občanského a obchodního zákona o tržové smlouvě.

(Dokončen.)

Žaloby ze správy: jak pro občanskoprávní tak i pro obchodněprávní tržovou smlouvu platí § 932 obč. zák., podle něhož v případě, že vada je té povahy, že nemůže být odstraněna a je spolu na újmu řádnému užívání věci, může kupující žádati, aby smlouva byla zrušena — actio redhibitoria, Wandelklage. Je-li vada správu zakládající taková, že nebrání řádnému užívání nebo může být odstraněna, může kupující žádati buď za přiměřenou slevu platy (actio quanti minoris, Preisminderungsklage) nebo za zlepšení a doplnění toho, co schází; § 932 obč. zák.; srov. též § 348 slov. obch. zák.).

Pro uplatnění nároků ze správy stanoví obč. zák. v § 933 lhůty, a to preklusivní — 3 let, jde-li o nemovitost, 6 měsíců stran movitostí a 6 neděl stran dobytka. Lhůta může být dohodou stran prodloužena. Námitkou lze uplatňovati nároky ze správy i po uplynutí těchto lhůt, jestliže během oněch lhůt byly vady prodávateli oznámeny.

Odchylná od obč. zák. ustanovení o správě jsou obchodním zákonem v čl. 347—350 stanovena pro tržovou smlouvu *d i s t a n ě n í* (srov. slova čl. 347 »bylo-li zboží zasláno z jiného místa...«, v čl. 348: »vytýká-li kupitel zboží z jiného místa zaslánému vady...«) a to ve příčině faktických vad, nikoli právních (neboť, jak plyne z čl. 347, jedná se o vady, jež lze zjistiti ohledáním); jak lze dovoditi z výrazů »vlastnosti« v čl. 346, »jakosti« v čl. 349, má obch. zák. ve speciálních ustanoveních o správě na mysli jen vady kvalitní, nikoli (jako německý obch. zák.) též kvantitní (ohledně těchto sluší proto použití předpisů obč. zák.; srov. Hermann-Otavský v cit. spise a koment. zák. k čl. 347—350; částečně jiného názoru: Pollitzer, Handelsrecht, 653). Odchyly vůči obč. zák. pozůstávají, nehledě k zmíněnému již důsledku čl. 335 obch. zák., v tom, že v zájmu rychlosti a jistoty obchodního života, spec. však v zájmu prodávatele poctivě plněního je úspěšné provedení správy kupitelem podmíněno poža-

davkem, aby kupující zboží bez odkladu po dodání pokud to lze podle řádného postupu obchodního, ohledal a shledá-li přitom vady (tak zv. vady znatelné), ihned je prodávateli oznámil (ohledání je arci jen předpokladem pro oznámení vady). Vady, jež nelze při naznačeném postupu hned seznati (tak zv. vady skryté), musí kupující hned po jejich shledání prodávateli oznámiti. Opomenutí oznámení v obou případech má v zápětí, že zboží platí za schválené (podotknouti sluší, že často mluví se o »povinnosti« kupitele oznámiti vady, což však není přesné, neboť nejde tu o povinnost, nýbrž jen o podmínku pro úspěšné uplatňování kupitelova nároku ze správy).

Pro toto oznámení vad, čili tak zvané vytýkání vad (též »dání zboží k dispozici«) stanoví obchodní zákon preklusivní lhůtu šesti měsíců, počínajíc od dodání zboží (srov. slova čl. 349 »nedostatek jakosti nemůže býti uplatněn, když byl objeven teprve po uplynutí 6 měsíců od dodání zboží). Vyjímajíc případ »podvodného« jednání prodávatela (osnova obč. zák. volí, jak níže uvádíme, v téže souvislosti vhodnější výraz »obmyslné« jednání), nemohou tedy býti uplatňovány vady, jež buď vůbec nebyly v této lhůtě shledány, nebo byly-li shledány, nebyly oznámeny (stačí podání oznámení na poštu) v této lhůtě. Strany mohou umluviti zkrácení anebo prodloužení těchto lhůt; děje se tak zpravidla na faktuře; podle 4 odst. čl. 349 nemění se tím ničeho na zvláštních zákonech neb obchodních obyčejích, jimiž byla stanovena kratší lhůta; sem spadá na př. 6nedělní lhůta, stanovená § 933 obč. zák. pro uplatňování nároků ze správy dobytka. Žaloby ze správy (shora uvedené) se promlčují v 6ti měsících po dodání zboží kupiteli (čl. 349, odst. 2 obch. zák.). Rovněž námitky pomíjejí, jestliže se nestalo bezodkladné odeslání zprávy o vadě v 6měsíční lhůtě po dodání zboží; v kladném případě však nastává perpetuace námitek (čl. 349, odst. 3 obch. zák.). Vzhledem na ustanovení § 1502 (lhůty promlčecí nelze zásadně prodloužiti) je sporné v právní literatuře, jaký vliv má prodloužení vytýkací lhůty na promlčení žaloby ze správy (podle Hermana-Otavského prodloužuje se tím lhůta promlčecí, arci však jen, pokud toho třeba k bezodkladnému podání žaloby. De lege ferenda bylo by doporučitelné stanovit, pokud se týče vhodné vyjádření, že jde o lhůty preklusivní, jež mohou býti dohodou stran prodlouženy).

Na rozdíl od obč. zákona stanoví obch. zák. v čl. 348 povinnost kupitele, který odmítá pro vadnost plnění prodávatela podržeti zboží, postarati se o prozatímní jeho uschování. Může dáti — stejně jako prodávatel, výtku obdrževší —, objeví-li se vady při dodání neb později, zjistiti stav znalci. Je-li zboží vydáno zkáze a nebezpečí v prodloužení, může kupitel dáti zboží prodati podle předpisu čl. 343 obch. zák.

Kdežto německý obch. zák. neobmezuje zvláštní ustanovení o správě na distanční tržovou smlouvu (arci stanoví jiné obmezení, totiž že obě strany musí býti kupci), obmezuje náš obch. zák., jak shora uvedeno, naznačená speciální ustanovení jen na koupi distanční. Analogie těchto ustanovení zastává se pro místní zasílací obchody. Naproti tomu pro obyčejné místní obchody nelze výjimečných těchto ustanovení, spec. o povinnosti oznamovati skryté vady hned po jejich seznání, aplikovati; sluší ve příčině jejich použití norem obč. zákona.

Poznamenati sluší, že osnova obč. zák. zavádí